

**Mateřská škola a základní škola Sluníčko – Montessori,
s.r.o.**

**Školní vzdělávací program
pro předškolní vzdělávání**

„Pomoz mi, abych to dokázalo samo.“

OBSAH

I. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE	3
II. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY	4
III. PODMÍNKY PŘEDŠKOLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ.....	6
A/ Věcné a materiální podmínky	6
B/ Životospráva a stravování dětí	9
C/ Psychosociální podmínky.....	9
D/ Organizace dne.....	10
IV. ORGANIZACE VZDĚLÁVÁNÍ.....	12
A/ Přijímání dětí.....	12
B/ Řízení mateřské školy	12
C/ Personální obsazení školy	13
D/ Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami	13
E/ Prevence sociálně patologických jevů.....	18
F/ Digitální gramotnost v MŠ	19
F/ Spoluúčast rodičů a školy	19
V. CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU	20
A/Filozofie MŠ a její východiska	20
B/Formy, metody a principy práce	20
VI. VZDĚLÁVACÍ CÍLE.....	24
VII. VZDĚLÁVACÍ OBSAH.....	30
VIII. VZDĚLÁVACÍ OBLASTI	39
IX. EVALUAČNÍ SYSTÉM	46
X. PŘÍLOHY	Chyba! Záložka není definována.

Úprava Školního vzdělávacího programu byla projednána a schválena na pedagogické radě v lednu 2025.

Mgr. Radka Čáslavová
ředitelka školy

a kolektiv pedagogických pracovníků školy

Platnost od 1.2.2025

Účinnost od 1.2.2025

Tato aktualizace ruší všechna předchozí vydání.

Čj.: MŠ/ZŠ/2024-0021

I. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

Název školy: Mateřská škola a Základní škola Sluníčko-Montessori, s.r.o.

IČO: 25338790

DIČ: CZ25338790

Zřizovatel a jednatel: Bc. Jolana Šulová

Adresa školy-sídlo: Šrámkova 14, 638 00 Brno

Místa poskytovaného vzdělávání:

Bzenecká 23	Šrámkova 14	J. Babáka 11	Provazníková 84
Brno – Vinohrady	Brno – Lesná	Brno – Královo Pole	Brno – Husovice
628 00	638 00	612 00	614 00

Telefon: 731 613 005

E-mail: reditel@slunicko-montessori.cz

Internetové stránky: www.slunicko-montessori.cz

Ředitelka MŠ a ZŠ: Mgr. Radka Čáslavová

Typ: Soukromá škola s právní subjektivitou

Provoz školy: 7.00 – 16.30/17.00 hodin

Zaměření školy: Alternativní systém vzdělávání MONTESSORI PEDAGOGIKA

Zařazení do Rejstříku škol a školských zařízení:

- 1.9.1992 - zákl. organizace, Selská 16, Brno
- 1.9.2003 - MŠ Brechtova 6, 638 00 Brno
- 1.9.2006 - MŠ Šrámkova 14, 638 00 Brno – základní organizace, přestěhována ze Selské 16, Brno
- 1.9.2008 - MŠ Bzenecká 23, 628 00 Brno – přestěhovaná z Brechtové 6, Brno
- 1.9.2008 - ZŠ Bzenecká 23, 628 00 Brno
- 1.9.2014 - MŠ J. Babáka, 612 00 Brno
- 1.9.2016 - ZŠ přestěhována na Černopolní 16, 602 00 Brno
- 1.9.2020 - ZŠ přestěhována na Náměstí 28. října 16, 602 00 Brno
- 1.9.2021 - ZŠ přestěhována na Provazníkovu 84, 614 00 Brno

Mateřská škola Sluníčko-Montessori, s.r.o. – celková kapacita 180 dětí

Šrámkova 14, 638 00 Brno	- kapacita 45 dětí
Bzenecká 23, 628 00 Brno	- kapacita 61 dětí
J. Babáka 11, 612 00 Brno	- kapacita 45 dětí
Provazníková 84, 614 00 Brno	- kapacita 29 dětí

Základní škola Sluníčko-Montessori, Provazníková 84, 614 00 Brno – kapacita 90 žáků

II. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Mateřská škola poskytuje předškolní vzdělávání na čtyřech pracovištích. Pracoviště mají různý počet tříd, na třídu 2 pedagogy, případně k mladším dětem jako dopomoc chůvu. U dětí s podpůrným opatřením je k dispozici asistent pedagoga. O provozní záležitosti se starají 1-2 provozní pracovníce. Každé místo poskytování má na starosti vedoucí učitelka.

Bzenecká 23 se nachází v sídlištní zástavbě, v městské části Brno – Vinohrady, poblíž krásné zalesněné přírody. Školní prostory se nachází v bývalé budově základní školy. Zahrada se nachází v areálu školy. Kapacita tohoto místa činí 61 dětí ve věku 2–7 let. Všechny třídy jsou vybaveny Montessori pomůckami.

Šrámkova 14 se nachází v zalesněné oblasti městské části Brno – Lesná. O budovu se dělí se státní mateřskou školou, zahradu má vlastní. Kapacita je zde 45 dětí ve věku 2–7 let. I zde jsou třídy plně vybaveny Montessori vzdělávacími pomůckami.

J. Babáka 11 se nachází v multifunkční budově v městské části Brno – Královo pole. Sídli v prvním patře budovy a ve vnitřním traktu využívá zatravněnou zahradu. Třídy má plně vybavené pomůckami. Okolí pak nabízí možnost procházek i veřejná dětská hřiště. Kapacita této pobočky je celkem 45 dětí ve věku 2-7 let.

Provazníkova 84 se nachází v budově orientované do parku Marie Restituty v městské části Brno – Husovice. Třídy jsou vybaveny Montessori pomůckami, k dispozici je zahrada i blízký park s vybaveným dětským hřištěm. Kapacita je 29 dětí. Součástí tohoto místa je také ZŠ. Obě části spolupracují na vzdělávání předškolních dětí.

Prioritou naší MŠ je vytváření oázy klidu a pohody pro děti. Jako první Montessori škola na území Jihomoravského kraje se podílela na šíření Montessori pedagogiky v kraji a byla podnětem ke vzniku dalších škol tohoto typu.

Naším cílem je připravit do života takové osobnosti, které budou samostatné, sebevědomé, odpovědné, dokáží se přizpůsobit změnám, které život přináší. Osobnost takového člověka je motivovaná k dalšímu vzdělávání a svým zodpovědným životním postojem se stává spolutvůrcem formování budoucnosti lidské společnosti.

Komplexní vzdělávací nabídka Sluníčko – Montessori provází děti do 2 let po 9. ročník základní školy.

Komplexní vzdělávání Sluníčko – Montessori zahrnuje:

- *Mateřská škola Sluníčko-Montessori* – vzdělávání dětí předškolního věku s filozofií Montessori

- *Základní škola Sluníčko-Montessori* – plně organizovaná škola pro děti od 6 do 14 let. Svým charakterem a přístupem ke vzdělávání zabezpečuje individuální přístup k dítěti. Pracuje v systému trojročí. Žáky podporuje i organizováním doplňkových akcí či mimoškolními aktivitami.

Toto komplexní vzdělávání poskytuje dítěti svým celostním přístupem maximální podporu, rozvoj a harmonii.

Spolupráce školy a účast na projektech

Spolupráce s Občanským sdružením Sluníčko dětem

Občanské sdružení Sluníčko dětem, se sídlem v Brně, Bzenecká 23, Brno – Vinohrady, je sdružení založené podle zákona č. 83/1990 Sb., jehož předmětem činnosti je prosazování alternativních forem vzdělávání. Sdružení bylo založeno 16.7.2002 a registrováno 4.10.2002.

OP J. A. Komenského tzv. „šablony“ – realizuje MŠ i ZŠ

„MAP“ – Místní akční plány – je realizováno ve spolupráci s OŠ MMB

Spolupráce na místní úrovni je realizována spoluprací s jednotlivými ÚMČ. Spolupráce s dalšími organizacemi je reprezentována např. Montessori ČR, Mensou ČR, CVČ Lužánky, místní knihovny, spolky (TJ Orel, KC Musilka) atd.

III. PODMÍNKY PŘEDŠKOLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ

A/ Věcné a materiální podmínky

BZENECKÁ

Budova mateřské školy

Nachází se v sídlištní zástavbě, v městské části Brno–Vinohrady, poblíž krásné zalesněné přírody. Školní prostory se nachází v bývalé budově základní školy.

Technický stav

Budova je v dobrém technickém stavu.

Třídy, prostředí, vybavenost

Třídy mají celodenní provoz.

Všechny vnitřní i venkovní prostory mateřské školy splňují bezpečnostní a hygienické normy dle platných předpisů.

Třídy jsou dostatečně velké pro stávající počty dětí. Prostory jsou účelně a vhodně vybaveny v duchu filozofie Montessori.

Součástí pobočky je i Lesní herna, která slouží pro námětové a pohybové činnosti.

Hygienické zařízení

Umývárny poskytují každému dítěti i dospělému dobré podmínky pro hygienu, vše je dostupné pro sebeobsluhu.

Prostory pro personál:

Jsou k dispozici 2 kabinety pro pedagogy, které slouží k odpočinku, odkládání osobních věcí, přípravám pedagogů na práci, je zde k dispozici počítač s tiskárnou.

Kuchyň:

Není součástí školy. Strava je denně dovážena ze školní jídelny Novolíšeňská. Výdej stravy zajišťuje plně vybavená školní výdejna.

Zahrada

Škola má k dispozici oplocený areál zahrady s herními prvky, vyvýšenými záhony a „špinavou“ kuchyní pro hry dětí.

ŠRÁMKOVA

Budova mateřské školy

Nachází se v městské části Brno – Lesná a je pronajímána od ÚMČ Brno-sever.

Technický stav

Odpovídá stáří budovy.

Třídy, prostředí vybavenost

Dvě třídy s celodenním provozem, vyhovující pro počet dětí. Prostory jsou účelně a vhodně vybaveny v duchu filozofie Montessori, který je doplňován, obnovován.

Mateřská škola má dobré vybavení nejen Montessori materiálem.

Hygienické zařízení

Je dostačující pro potřeby dětí i personálu.

Prostory pro personál

K dispozici je místnost pro pedagogy, metodický kabinet a zázemí kanceláře s archivem.

Kuchyň

Není součástí školy. Stravování je zajištěno ze školní jídelny Šrámkova 14 – součástí MŠ Šrámkova 14, Brno, příspěvková organizace. Výdej stravy zajišťuje vybavená školní výdejna.

Zahrada

Odpovídá počtu dětí. Škola má také pěkné okolí, kde je možnost zajímavých vycházek.

JANA BABÁKA

Pobočka MŠ poskytuje předškolní vzdělávání od roku 2014.

Budova mateřské školy

Nachází se v městské části Brno – Královo Pole.

Technický stav

Dobrý, nově zrekonstruované prostory, moderní zázemí.

Třídy, prostředí, vybavenost

Třídy se nacházejí v 1.NP. Jsou zde dvě třídy s celodenním provozem, které vyhovují pro počet dětí ve věku od 3 do 6 let a dále prostory pro děti 2-3 let. Prostory jsou účelně a vhodně vybaveny v duchu Montessori pedagogiky. Prostředí je podnětné, estetické a je výsledkem spolupráce personálu a dětí.

Hygienické zařízení

Zcela nové prostory dle aktuálních hygienických norem.

Prostory pro personál

K dispozici je místnost pro pedagogy, která slouží i jako metodický kabinet.

Kuchyně

Není součástí mateřské školy. Stravování je dováženo denně ze Zdravého restaurantu Vitalité.

Výdej stravy zajišťuje školní výdejna.

Zahrada

Zatravněný oplocený prostor, k dispozici mají děti herní prvky.

PROVAZNÍKOVA

Pobočka MŠ od roku 2021.

Budova mateřské školy

Nachází se v městské části Brno – Husovice, v pronajatých prostorách firmy AIS Software.

Technický stav

Výborný, moderní, prosvětlené prostory, v klidné části města, v blízkosti parku.

Třídy, prostředí vybavenost

K dispozici máme tři místnosti pro třídu s celodenním provozem, vyhovující pro počet dětí. Prostory jsou účelně a vhodně vybaveny v duchu filozofie Montessori. Prostředí je podnětné, estetické a je výsledkem spolupráce personálu a dětí. Máme dostatek nábytku, učebních pomůcek. V blízkosti je park s oploceným dětským hřištěm. Důležitým cílem je podpora samostatnosti dítěte. Proto i vybavení je uzpůsobeno tak, aby dítě mohlo věci zkoušet samo.

Hygienické zařízení

Zcela nové prostory dle aktuálních hygienických norem.

Prostory pro personál

Učitelé mají k dispozici zázemí kanceláře, kuchyňky a kopírky ve vedlejší budově.

Kuchyně

Není součástí školy. Stravování je zajištěno ze Zdravého restaurantu Vitalité. Výdej stravy zajišťuje školní výdejna.

Zahrada

Zatravněný oplocený prostor, k dispozici pískoviště, lavičky, užitékové záhonky, o které se děti starají.

B/ Životospráva a stravování dětí

- vyvážená strava z hlediska hygienických předpisů a dodržování intervalů dle předpisů
- nenučení dětí do jídla učiteli, možnost výběru jídla
- děti se částečně podílí na přípravě svačin, stolování
- respektování individuálních stravovacích návyků
- pitný režim je zajištěn dětem celodenně v podobě vody, různých druhů čajů (s omezeným oslazením), ovocných nápojů
- možnost výběru dětí pít kdykoliv během dne a možnost sebeobsluhy dítěte jsou samozřejmostí
- v teplých dnech se dětem nápoje podávají i během pobytu na školní zahradě

C/ Psychosociální podmínky

Cílem školy je, aby se děti cítily v dětském kolektivu dobře, spokojeně, jistě a bezpečně. U nově přijatých dětí mají rodiče možnost využívat tzv. adaptační program. S ním jsou rodiče seznámeni při přijímání do MŠ, nebo na úvodní schůzce, a dále je řešeno dle potřeb dítěte individuálně. Adaptace dětí probíhá postupně s možnou přítomností rodičů podle individuálních potřeb dětí tak, aby děti měly pocit bezpečí, nebyly stresovány novým prostředím, našly klid, zázemí i soukromí.

Pedagogové se snaží, aby ve třídě panovala pohoda a klid. Ve třídách si společně vytváříme pravidla, která napomáhají k bezpečnému a harmonickému prostředí.

Cílem pedagogů je vytvářet v dětech důvěru k dospělým i svým vrstevníkům.

- Učitelé respektují potřeby dětí (obecně lidské, vývojové a individuální), reagují na ně a napomáhají v jejich uspokojování (jednají nenásilně, přirozeně a citlivě, navozují situace pohody, klidu, relaxace apod.). Děti nejsou neúměrně zatěžovány či neurotizovány spěchem a chvatem ani nadměrnou náročností prováděných činností.
- Všechny děti mají rovnocenné postavení a žádné z nich není zvýhodňováno ani znevýhodňováno. Jakékoliv projevy nerovností, podceňování a zesměšňování dětí jsou nepřijatelné.

- Volnost a osobní svoboda dětí je dobře vyvážená s nezbytnou mírou omezení, vyplývajících z nutnosti dodržovat v mateřské škole potřebný řád a učit děti pravidlům soužití.
- Dětem se dostává jasných a srozumitelných pokynů. Třída je pro děti kamarádkým společenstvím, v němž jsou zpravidla rády.
- Pedagogický styl, resp. způsob, jakým jsou děti vedeny, je podporující, sympatizující, projevuje se přímou, vstřícnou, empatickou a naslouchající komunikací učitele s dětmi. Je vyloučeno manipulování s dítětem, zbytečné organizování dětí z obavy o časové prostoje, podporování nezdravé soutěživosti dětí. Jakákoliv komunikace s dítětem, kterou dítě pociťuje jako násilí, je nepřijatelná.
- Je uplatňován pedagogický styl s nabídkou, který počítá s aktivní spoluúčastí a samostatným rozhodováním dítěte. Vzdělávací nabídka odpovídá mentalitě předškolního dítěte a potřebám jeho života (je dítěti tematicky blízká, jemu pochopitelná, přiměřeně náročná, a pro dítě prakticky využitelná).
- Učitel se vyhýbá negativním slovním komentářům a podporuje děti v samostatných pokusech, je uznalý, dostatečně oceňuje a vyhodnocuje konkrétní projevy a výkony dítěte a přiměřeně na ně reaguje pozitivním oceněním, vyvaruje se paušálních pochval stejně jako negativního hodnocení.
- Ve vztazích mezi dospělými i mezi dětmi se projevuje vzájemná důvěra, tolerance, ohleduplnost a zdvořilost, solidarita, vzájemná pomoc a podpora. Dospělí se chovají důvěryhodně a spolehlivě (autenticky).
- Učitel se programově věnuje neformálním vztahům dětí ve třídě a nenásilně je ovlivňuje prosociálním směrem (prevence šikany a jiných sociálně patologických jevů u dětí).

D/ Organizace dne

Uspořádání dne je dostatečně pružné a přizpůsobeno potřebám dětí. Den má určitý rytmus, řád a je flexibilní. Děti mají dostatek času a prostoru pro práci i hru. Během dne se střídají spontánní, řízené, individuální a skupinové činnosti. Vlastní práce s dětmi respektuje osobní dispozice dítěte. Dětem umožňuje vlastní tempo, dostatek času k dokončení činností, podnětné prostředí, orientaci v prostředí, což napomáhá získat samostatnost a nezávislost. Děti se mohou volně pohybovat po své třídě, po dohodě s učiteli i v dalších částech MŠ.

Pobyt venku je přizpůsoben potřebám dětí, počasí a náplň vycházek směřuje k návratu k přírodě. Využíváme různých námětů k poznávání přírody v jednotlivých ročních obdobích, a tím umožňujeme dětem rozvíjet schopnost vnímat svět pomocí smyslů, hledat a objevovat taje a krásy přírody, abychom vzbuzovali zájem o přírodu a probouzeli úctu k životu.

REŽIM DNE

je stanoven pouze rámcově a je flexibilně přizpůsobován momentálním situacím a potřebám dětí

od 7:00 do 8:30 • příchod do MŠ • dopoledne probíhají individuální činnosti, práce s Montessori materiálem, spontánní a částečně řízené činnosti, výtvarné a pohybové aktivity, předškolní příprava
od 8:30 do 11:45 • postupná svačina • děti postupně odchází ven • pobyt venku (délku pobytu pružně upravujeme podle počasí)
od 11:45 do 13:00 • oběd • odchod dětí po obědě • relaxace na lůžku
od 13:00 do 14:00 • odpočinek dle individuálních potřeb dětí • postupné vstávání • postupná svačina • předškolní příprava • práce s Montessori materiálem, spontánní hra, výtvarné aktivity • dle počasí pobyt venku
16:30/17:00. • provoz MŠ končí

IV. ORGANIZACE VZDĚLÁVÁNÍ

Předškolní vzdělávání je poskytováno na 4 pobočkách. Jednotlivé objekty se od sebe liší velikostí, prostorem a uspořádáním. Třídy jsou věkově heterogenní s výjimkou tříd pro dvouleté děti.

Na všech pracovištích pracujeme na principech Montessori pedagogiky, a na každém pracovišti jsou zkušení Montessori průvodci.

Při zařazování dětí do tříd respektujeme přání rodičů, pokud to není na úkor dítěte. Každou třídu mají na starosti dvě učitelky. Souběžně s nimi může ve třídě pracovat ještě asistent pedagoga nebo chůva.

Zápis pro následující školní rok probíhá vždy v měsíci květnu. V případě, že třída není zaplněna nebo se v průběhu roku uvolní místo, jsou děti průběžně přijímány dle kritérií pro přijímání dětí.

A/ Přijímání dětí

Termín zápisu dětí do MŠ vyhláší ředitelka školy. Stanovuje přijímací kritéria, vyvěšuje je na web organizace. Vedoucí učitelky jednotlivých poboček vyvěsí vyhlášení zápisu na místě obvyklém v místě poskytovaného vzdělávání. Organizují schůzky se zájemci, předávají potřebnou dokumentaci, a na konec podané žádosti vyhodnotí z hlediska správného vyplnění dokumentace a souladu s kritérii. Důležitý je zejména soulad rodiny a vzdělávacího procesu v MŠ. Do 14 dnů obdrží rodiče rozhodnutí o přijetí či nepřijetí k předškolnímu vzdělávání. Po zápise zákonní zástupci podepíší smlouvu o zařazení dítěte do MŠ, která je vystavena ve dvou vyhotoveních.

Před koncem školního roku zveme rodiče nově přijatých dětí na informativní schůzku, kde se rodiče blíže seznámí s principy pedagogiky Montessori, s koncepcí školy a organizačními záležitostmi.

B/ Řízení mateřské školy

Povinnosti, pravomoci a úkoly všech pracovníků jsou jasně vymezeny v pracovně právní dokumentaci, zejména v popisu pracovního místa. Informace pedagogickým zaměstnancům jsou předávány na pravidelných organizačních poradách a pedagogických radách. Pro všechny zaměstnance je vytvářen harmonogram s informacemi k provozu a organizaci školy pro každý školní rok. Tyto informace zajišťují vedoucí učitelky jednotlivých pracovišť.

Informace pro rodiče jsou předávány různými způsoby: vyvěšeny v šatně nebo u vstupu do MŠ, vyvěšeny na internetových stránkách školy, sdělovány osobně, rozesílány emailem či přes sociální sítě (uzavřenou FB skupinu). Nově jsou informace předávány přes elektronický školní systém Edookit. Ředitelka školy se snaží vytvořit ovzduší vzájemné důvěry a tolerance.

Zaměstnanci pracují v souladu s koncepcí školy, a současně mají prostor uplatnit svůj potenciál v návaznosti na své pracovní zkušenosti.

Organizace má 4 místa poskytování předškolního vzdělávání, proto se společné porady vedoucích učitelek a ředitelky MŠ konají pravidelně 1x měsíčně.

S vedoucími zaměstnanci je prodiskutován a tvořen školní vzdělávací program. Vedoucí pracovníci následně seznamují zaměstnance na jednotlivých pracovištích. Vedoucí učitelka vyhodnocuje práci zaměstnanců pravidelně 1x v roce, a na společné pedagogické radě všech vedoucích poboček školy projednají zhodnocení uplynulého školního roku.

Pedagogická rada všech pracovníků se koná v přípravném týdnu – společné plánování školního roku a proškolení BOZ a PO. Druhé setkání se koná dle domluvy v měsíci červnu – probíhá zhodnocení uplynulého roku, příp. návrhy na zlepšení.

Pedagogové mají možnost po domluvě s vedoucí pobočky se navzájem navštěvovat k pozorování při práci s dětmi (vzájemné hospitace). Může probíhat v jiných třídách nebo i na jiných pobočkách. Kdykoliv mají možnost konzultací s vedoucí pobočky či ředitelkou školy. Informovanost zaměstnanců je řešena především osobním kontaktem či e-mailovou komunikací.

C/ Personální obsazení školy

Zaměstnanci se rozdělují na pedagogické a nepedagogické. Nepedagogičtí zajišťují provoz školy (úklid) včetně provozu školní výdejny. Pedagogičtí zaměstnanci musí splňovat odborné předpoklady. Pokud jim kvalifikace chybí, jsou povinni, si ji doplnit, to platí i v případě Montessori vzdělání.

Zaměstnanci mají dále povinnost se vzdělávat (DVPP), tak aby se kvalita vzdělávání neustále zvyšovala. Nabídka DVPP pro pedagogické pracovníky je zaměřena na předškolní výchovu a vzdělávání.

Vedoucím učitelkám je přeposílána průběžně nabídka vzdělávání, nebo si ji samy vyhledávají. Následně ji předávají svým zaměstnancům v souladu s jejich vzdělávacím záměrem. Pedagogové vybírají z různých forem vzdělávání, např. formou samostudia, a to v podobě literatury, prostřednictvím internetu či v organizovaných formách vzdělávání, které si pedagogové přednostně vybírají mimo svou pracovní dobu. Vedoucí učitelka vždy v květnu při hodnotícím pohovoru zhodnotí se zaměstnancem i průběh jeho vzdělávání.

D/ Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Zajištění vzdělávání dětí 2-3 letých

K předškolnímu vzdělávání se obvykle přijímají děti ve věku 3-6 let. Na volná místa lze přijmout i děti od dvou let. Na některých pobočkách je zřízena samostatná třída pro tyto děti.

Pro zajištění kvalitních podmínek pro vzdělávání dětí ve věku od 2 do 3 let je třeba v mateřské škole přijmout opatření týkající se zajištění bezpečnostních, hygienických, psychosociálních, věcných a personálních podmínek, životosprávy včetně stravování, organizace vzdělávání, obsahu vzdělávání a spolupráce s rodiči.

Ve vybavení prostředí je nutno dbát na bezpečné hračky a pomůcky, nábytek. Mít dostatečné zázemí pro hygienu dětí, zajistit krytý nášlapný odpadkový koš na použité pleny.

Děti by se měly cítit v prostředí mateřské školy dobře, spokojeně, jistě a bezpečně. Zásadní je však pro zajištění zmíněných podmínek aktivní budování vztahů a spolupráce s rodinou. Dítě potřebuje pravidelný denní režim, klid, individuální péči, srozumitelná a jednoduchá pravidla a řád, určující mantinely jeho jednání. Z hlediska organizačního zajištění chodu je třeba umožnit dětem zejména individuálně přizpůsobený adaptační režim, dostatek času na veškeré aktivity včetně převlékání a stravování. Organizace vzdělávání a plánování činností v mateřské škole má vycházet z potřeb a zájmů dětí, vyhovovat jejich individuálním vzdělávacím potřebám a možnostem.

Pro úspěšné vzdělávání dětí od dvou let je nutné si uvědomovat specifika související s úrovní motoriky, jazykového, psychického vývoje dítěte, brát ohled na jiné tempo rozvoje prosociálních vztahů mezi dětmi. Dvouleté dítě má velkou potřebu aktivního pohybu a zároveň potřebuje častější odpočinek nejen po stránce fyzické, ale psychické. Učitel respektuje individuální vývoj a potřeby této skupiny dětí. Uplatňuje laskavé důsledné vedení.

Zajištění vzdělávání dětí nadaných

Ke každému dítěti je potřeba přistupovat s respektem a s uvědoměním si jeho zvláštností či nadání. Na základě dobrého pozorování, zpracování pedagogické diagnostiky a spoluprací s PPP odhalit individuální zvláštnosti, které činí osobnost jedinečnou a umožnit dítěti další rozvoj.

Dítě, které vykazuje známky nadání, musí být dále podporováno.

Vzdělávání dětí probíhá tak, aby byl stimulován rozvoj jejich potenciálu, včetně různých druhů nadání a zároveň se tato nadání mohla ve škole projevit, uplatnit i dále rozvíjet.

Spoluprací učitele, rodiče a PPP připravit takové podmínky rozvoje, aby bylo dosaženo těch nejlepších výsledků. Učitel realizuje navržená opatření a doporučení z PPP, vede dokumentaci a informuje rodiče a PPP o výsledcích.

Zajištění vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Vzdělávací systém Montessori je vhodně uzpůsoben pro vzdělávání všech dětí bez ohledu na jejich speciální vzdělávací potřeby.

Podle ŠVP se uskutečňuje vzdělávání všech dětí dané mateřské školy. Pro děti s přiznanými podpůrnými opatřeními prvního stupně je ŠVP podkladem pro zpracování PLPP a pro děti s přiznanými podpůrnými opatřeními od druhého stupně podkladem pro tvorbu IVP. PLPP zpracovává škola samostatně, IVP zpracovává škola na základě doporučení ŠPZ. Vedoucí učitelka zajistí, aby konkrétní učitel či asistent byl seznámen s doporučením PPP, a dbá, aby dítětem bylo adekvátně pracováno. Poučí zaměstnance o nutnosti dodržování GDPR.

- **Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocování PLPP**

Učitelky mateřské školy děti průběžně pozorují, a po 6 týdnech od nástupu zpracují vstupní pedagogickou diagnostiku. U dětí se specifickými poruchami sjednají schůzku s rodiči, aby je seznámili s výsledky vstupní diagnostiky. Do 14 dnů od schůzky sestaví plán pedagogické podpory, a opět rodiče seznámí. Učitelé si vedou pedagogické záznamy a 1x za pololetí provedou písemné vyhodnocení. Pokud se dítě nadále zhoršuje, domluví s rodiči návštěvu PPP.

- **Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocování IVP**

Je-li ve třídě dítě s již vyhotoveným doporučením PPP a zpracovaným IVP, realizují učitelé tato doporučení, vedou zápisy z práce s dítětem, a 1x za pololetí podporu vyhodnotí.

Pokud je to dítě s nově vydaným doporučením PPP, na základě žádosti zákonného zástupce zpracují dítěti IVP, sjednají si schůzku s rodiči a seznámí je s navrženými opatřeními. Následně jej realizují, vedou dokumentaci a vyhodnocují. Spolupracují s PPP, které doporučení vydalo.

- **Jazyková příprava dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka**

Děti – cizinci a děti, které pocházejí z jiného jazykového a kulturního prostředí, potřebují podporu učitele mateřské školy při osvojování českého jazyka. Mateřské školy poskytují dětem s nedostatečnou znalostí českého jazyka jazykovou přípravu pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání.

Zvláštní právní úprava platí pro mateřské školy, kde jsou alespoň 4 cizinci v povinném předškolním vzdělávání v rámci jednoho místa poskytovaného vzdělávání. V takovém případě zřídí ředitel mateřské školy skupinu nebo skupiny pro bezplatnou jazykovou přípravu pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání v souladu s vyhláškou č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů. Vzdělávání ve skupině pro jazykovou přípravu je rozděleno do dvou nebo více bloků v průběhu týdne. Ředitel mateřské školy může na základě posouzení potřeby jazykové podpory dítěte zařadit do skupiny pro jazykovou přípravu rovněž jiné děti, než jsou cizinci v povinném předškolním vzdělávání, pokud to není na újmu kvality jazykové přípravy.

Podpůrným materiálem při vzdělávání dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka je „*Kurikulum češtiny jako druhého jazyka pro povinné předškolní vzdělávání*“, který lze využívat při individualizované práci s dětmi s nedostatečnou znalostí českého jazyka již od nástupu do mateřské školy. Pro tyto účely byla vypracována naším speciálním pedagogem Implementace metodiky práce dětí s odlišným mateřským jazykem, která je součástí ŠVP jako příloha.

- **Program pro děti s povinným předškolním vzděláváním**

Předškolní vzdělávání je povinné pro dítě, které do začátku školního roku dovrší pěti let. Zákonný zástupce dítěte je povinen přihlásit dítě k zápisu k předškolnímu vzdělávání v kalendářním roce, ve kterém začíná povinnost předškolního vzdělávání dítěte (§ 34a odst. 2).

Pokud nepřihlásí zákonný zástupce dítě k povinnému předškolnímu vzdělávání, dopustí se přestupku podle § 182a školského zákona.

Dítě, pro které je předškolní vzdělávání povinné, se vzdělává ve spádové mateřské škole, pokud se zákonný zástupce nerozhodl pro jinou mateřskou školu nebo pro individuální vzdělávání dítěte (§ 34a odst. 2).

Povinné předškolní vzdělávání má formu pravidelné denní docházky v pracovních dnech nejméně 4 hodiny dopoledne.

Povinnost předškolního vzdělávání není dána ve dnech, které připadají na období školních prázdnin.

Zákonní zástupci mají povinnost zajistit, aby dítě, které plní povinné předškolní vzdělávání, docházelo řádně do školy. Zanedbává-li péči o povinné předškolní vzdělávání, dopustí se tím přestupku podle § 182a školského zákona.

Omlouvání nepřítomnosti dítěte

Nepřítomné dítě omlouvá zákonný zástupce dítěte. Ředitelka mateřské školy je oprávněna požadovat doložení důvodů nepřítomnosti dítěte.

Třídní učitel eviduje školní docházku své třídy. V případě neomluvené absence nebo zvýšené omluvené absence informuje třídní učitel vedoucí učitelku a ředitelku školy, které poskytnuté informace vyhodnotí.

Při zvýšené omluvené nepřítomnosti ověřuje její věrohodnost.

Podmínky pro uvolňování dětí plnících povinné předškolní vzdělávání při předem známé absenci

Zákonní zástupci vždy doloží třídní učitelce žádost o uvolnění z povinného předškolního vzdělávání, která bude obsahovat:

- jméno dítěte
- oznámení skutečnosti, které odůvodňují uvolnění dítěte
- časový rozsah (od kdy do kdy)
- podpis rodičů

Podmínky pro omlouvání – nenadálá absence (nemoc)

Zákonný zástupce je povinen oznámit nenadálou nepřítomnost dítěte (nevolnost, nemoc...) ihned službu konající učitelce nebo vedoucí učitelce školy telefonicky předpokládaný počet dnů nepřítomnosti dítěte.

Neomluvená absence dětí

Neomluvenou absenci dítěte delší než 10 pracovních dní řeší ředitel školy pohovorem, na který je zákonný zástupce pozván. Při opakující neomluvené absenci má ředitel školy právo zaslat oznámení o pokračující nepřítomnosti dítěte orgánu sociálně-právní ochrany dětí (§ 34a odst. 4).

Individuální vzdělávání dítěte

Zákonný zástupce dítěte, které bude plnit povinnost předškolního vzdělávání individuálním vzděláváním dítěte, je povinen oznámit tuto skutečnost řediteli spádové mateřské školy. Oznámení je povinen učinit nejpozději 3 měsíce před počátkem školního roku, kterým začíná povinnost předškolního vzdělávání dítěte (§ 34a odst. 4).

Oznámení zákonného zástupce o individuálním vzdělávání dítěte musí obsahovat:

- a) jméno, popřípadě jména, příjmení, rodné číslo a místo trvalého pobytu dítěte, v případě cizince místo pobytu dítěte,
- b) uvedení období, ve kterém má být dítě individuálně vzděláváno,
- c) důvody pro individuální vzdělávání dítěte.

(§ 34b odst. 2)

Ředitel mateřské školy předá zákonnému zástupci dítěte přehled oblastí, v nichž má být dítě individuálně vzděláváno (§ 34b odst. 3).

Tyto oblasti vychází ze školního vzdělávacího programu mateřské školy.

Ředitel mateřské školy dohodne se zákonným zástupcem dítěte:

- místo ověření: ve třídě mateřské školy
- termín ověření: v listopadu daného roku
- náhradní termín: začátek prosince daného roku

Zákonný zástupce dítěte je povinen zajistit účast dítěte u ověření znalostí (§ 34b odst. 3).

Ředitel mateřské školy, kam bylo dítě přijato k předškolnímu vzdělávání, ukončí individuální vzdělávání dítěte, pokud zákonný zástupce dítěte nezajistil účast dítěte u ověření, a to ani v náhradním termínu (§ 34b odst. 4).

Výdaje spojené s individuálním vzděláváním dítěte hradí zákonný zástupce dítěte, s výjimkou speciálních kompenzačních pomůcek a výdajů na činnost mateřské školy, do níž bylo dítě přijato k předškolnímu vzdělávání (§ 34b odst. 7).

Distanční vzdělávání

Novela školského zákona č. 349/2020 Sb. (distanční vzdělávání při epidemiích) stanovuje v § 184a zvláštní pravidla při omezení osobní přítomnosti dětí, žáků a studentů ve školách.

Pokud jsou naplněny důvody uvedené v odst. 1 § 184a školského zákona, je mateřská škola povinna zajistit dětem, pro které je předškolní vzdělávání povinné, vzdělávání distančním způsobem.

- Dítě, pro které je předškolní vzdělávání povinné, má povinnost se vzdělávání distanční formou účastnit.
- Způsob poskytování vzdělávání a hodnocení výsledků vzdělávání distančním způsobem přizpůsobí škola podmínkám dítěte pro toto vzdělávání.
- Vzdělávání distančním způsobem mateřská škola uskutečňuje podle Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání a školního vzdělávacího programu v míře odpovídající okolnostem.

Pro předávání informací mezi rodinou a mateřskou školou k distančnímu vzdělávání samozřejmě nejlépe vyhovuje komunikace prostřednictvím moderních technologií. Není-li to možné, pak lze zvážit osobní předávání či zaslání poštou.

Předškolní vzdělávání je zaměřeno na rozvoj:

- hrubé motoriky – zaměření na celkovou pohyblivost, na používání těla koordinovaně jako celku
- jemné motoriky – připravení a uvolnění ruky (rameno, loket a zápěstí), zapojení zejména dlaně a prstů rukou
- řeč a vyjadřovací schopnosti – schopnost komunikace (rozvoj myšlení formou hádanek, vyprávění), výslovnost, rozvoj slovní zásoby, správné dýchání
- sluchové percepce – vnímání rytmu a melodie řeči za pomoci říkadel, rozvoj pozornosti na sluchové vjemy
- zrakové percepce – vnímání nejen celku, ale i detailu, rozlišování tvaru a barev, zraková paměť
- prostorové a pravolevé orientace – velmi důležité pro orientaci v textu, čtení a psaní zleva doprava
- matematické představy – základní geometrické tvary a jejich třídění podle určitých pravidel, velikostní posloupnost
- pojmů – první/ poslední, menší/ větší, malý/ velký
- časová orientace a posloupnost dějová, časový atd.
- rozumových schopností a logického myšlení – schopnost logicky sdělovat, co si myslí
- sociální a pracovní zralost – zvládání určitých sociálních situací, odpoutání od rodičů, základní pravidla společenského chování, osvojení hygienických návyků

E/ Prevence sociálně patologických jevů

Montessori vzdělávání pracuje s těmito tématy různými formami. Vede děti ke zdravému životnímu stylu, přičemž cílem je stav životní pohody, kdy dítě realizuje vlastní životní potenciál, zvládne se vyrovnat s běžnými stresy života a přispívá svou produktivní prací k rozvoji společnosti (wellbeing).

Skrze vzdělávací obsah, spolupráci s rodiči, rozvojem mezilidských vztahů a vzájemného respektu, koncentrací a podporou vnitřního klidu, zdvořilostními lekcemi či výchovou k míru podporujeme zdravý vývoj dítěte.

F/ Digitální gramotnost v MŠ

Digitální učební pomůcky slouží pro rozvoj informatického myšlení a digitálních kompetencí.

Cílem digitalizace v MŠ je prevence digitální propasti pro znevýhodněné děti a získávání základních dovedností bezpečné práce s digitální technikou (nevhodnost dlouhého dívání se do obrazovek, špatné držení těla, vzdálenost očí od obrazovky aj.).

Každá pobočka MŠ má k dispozici dva počítače. Na počítači využíváme programy, které jsou volně dostupné. Příležitostně s předškoláky sledujeme krátké programy pro děti např. „Dějiny udatného národa českého“, pohádky o našich tradicích „Chaloupka na vršku“, na což následně navazuje vzdělávací činnost. Na jedné z poboček je k dispozici interaktivní tabule, kde využíváme zpracované interaktivní programy. Jako další technologie používáme Albi tužku a robotické hračky. Ve školce dětem ukazujeme, jak lze tyto hračky využít a jak prostřednictvím těchto hraček lze něco plánovat, sestavovat, řešit úkol, rozeznávat různé symboly, rozumět jejich významu, chápat a tvořit jednoduché algoritmy. Seznamují se, jak se tvoří příkazy pro pohyb některých robotických hraček s orientací v prostoru.

Digitální pomůcky vnímáme jen jako doplněk ve výchovně vzdělávacím procesu předškolních dětí.

F/ Spoluúčast rodičů a školy

Škola vytváří vztahy naplněné vzájemnou důvěrou, tak aby všichni pracovali ku prospěchu rozvoje dítěte. Učitelé jsou empatičtí a snaží se pochopit situaci konkrétní rodiny. Rodiče mají možnost po domluvě s učitelem být přítomni při pobytu svého dítěte ve škole, mohou být součástí programu školy. Společné oslavy svátků, posezení s rodiči, dílničky, výlety a různé programy mají za úkol podporovat vztahy mezi rodinou a školou. Pro nově přijaté děti se po dohodě s rodiči zavádí adaptační postup, nenásilné přivýkání dítěte na prostředí školy.

Nabízíme poradenství a kontaktujeme rodiče s odborníky v pedagogické, sociální a psychické oblasti. Jsou pravidelně a dostatečně /ústně, e-mailem, či prostřednictvím nástěnek a interních stránek školy/ informováni o všem, co se v MŠ děje. Učitelé informují rodiče o prospívání jejich dítěte, o jeho pokrocích, domlouvají se s rodiči na společném postupu při výchově a vzdělávání. Vypracovávají pro rodiče vývojové profily dětí, které mapují jejich pokroky v jednotlivých oblastech vývoje a slouží ke konzultaci a vyhodnocení aktuálních potřeb dítěte.

Do budoucna chceme připravit pravidelné semináře, resp. besedy s rodiči na téma Montessori pedagogika a její aplikace, kde budou mít rodiče možnost s učiteli probrat nejasné otázky, sdílet své názory, zkušenosti, poznatky, utvoří si dostatečný vhled do způsobů vzdělávání a přístupu pedagogů ke dětem.

Škola je nakloněna k otevřené komunikaci a spolupráci. Rodiče mohou kdykoliv v průběhu školního roku přicházet se svými nápady, připomínkami.

Zaměstnanci školy ctí soukromí rodiny a zachovávají diskrétnost a řídí se směrnicemi GDPR.

V. CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

A/Filozofie MŠ a její východiska

Východiskem pro zpracování kurikula naší mateřské školy je orientace na alternativní směr Montessori pedagogiky.

Od roku 2001, na základě osobních poznatků, začala pí. jednatelka Bc. Jolana Šulová zavádět do praxe prvky systému Montessori. Společnost Sluníčko – Montessori se postupně stala komplexním vzdělávacím celkem. Každý z nás ve Sluníčku svým dílem vytváříme vzdělávací systém, který je v jednotlivých vývojových stupních provázaný.

Vzájemným respektem a úctou tvoříme uvolněné a příjemně naladěné prostředí, ve kterém podporujeme svobodný rozvoj našich osobních i pracovních životů.

Každý z nás zodpovědně pečuje o svou svěřenou část a tím přispívá k rozvoji celé organizace a naplnění této vize. Citlivým propojením srdce, mysli a činu harmonicky rozvíjíme člověka ohleduplného k planetě Zemi. Působíme na samostatnou bytost člověka tak, aby pro něj bylo přirozené spolupracovat s ostatními pro dobro celku.

Děti, které odejdou z naší MŠ, mají možnost pokračovat v Montessori systému v ZŠ, která je součástí naší školy. Přeměna „na školáka“ je daleko méně stresující a zatěžující. U začínajících školáků existuje propojenost vybavení a pomůcek mezi mateřskou a základní školou, proto je potřeba, aby mohly mít děti, které to potřebují, k dispozici i toto vybavení.

Učitelky ZŠ mají možnost konzultovat dosažené znalosti a dovednosti začínajících školáků s jejich učitelkami v MŠ.

Pro zájemce o naši ZŠ probíhá v prostorách základní školy předškolní příprava formou edukativního kurzu, který vedou pedagogové ZŠ a předškoláci mají možnost v průběhu roku navštívit výuku přímo v ZŠ.

Na naší ZŠ mohou zájemci studovat v plném rozsahu povinné školní docházky, tedy od 1. – 9. ročníku.

Základní škola pořádá akce určené pro předškoláky i pro rodiče předškoláků, na kterých se podílí i školáci, kteří své mladší kamarády s prostředím seznamují a zároveň také motivují.

B/Formy, metody a principy práce

Využíváme metody a formy práce dané filozofií pedagogiky Marie Montessori.

V Montessori pedagogice je dítě centrem vzdělávání, ono si určuje směr a cíl, i čas. Dítě pracuje individuálně na rozvoji svých schopností, dovedností, a dospělí připravují pro rozvoj vhodné podmínky.

K vedení dítěte užívá průvodce metody, které jsou založeny na dobré znalosti a připravenosti.

Respektování senzitivních (citlivých) období

Senzitivní období označují dobu, v níž je dítě obzvláště citlivé a jakoby „připravené“ pro získávání určitých dovedností. Není-li takové období využito, senzitivita mizí.

Pozorování dítěte

Práce pedagogů s dětmi je založena na systematickém pozorování. Pozorování je umění vidět a zaznamenávat. Na základě těchto pozorování přistupovat ke každému dítěti individuálně dle jeho potřeb.

Individuální práce s dítětem

Vychází z pozorování. Zodpovědností pedagoga je znát význam, cíl a bod zájmu každé pomůcky a umět ji v pravý čas nabídnout konkrétnímu dítěti.

Svobodná volba práce

Dítě samo rozhoduje, co bude dělat, s kým bude pracovat a jak dlouho bude pracovat. Úkolem pedagoga je příprava optimálního prostředí a pomůcek. Svoboda však není libovůle, nýbrž má své hranice v životě psychickém i fyzickém. Bez omezení a hranic nemůže probíhat seberealizace, vývoj inteligence, rozvoj osobnosti.

Cílem pedagogické práce je vést dítě na cestě k nezávislosti, napomáhat v utváření svobodné lidské bytosti. Bylo by nedorozumění chápat svobodu jako ponechání dítěte sobě samému. Svobodné není dítě, které se v jakémkoli prostředí chová tak, jak ho napadne. Je třeba dítěti vytyčit hranice pro jeho činnost, díky těmto hranicím se také dítě cítí v bezpečí a poskytují dítěti jistotu.

Polarizace pozornosti

Dítě je schopno soustředit se intenzivně a dlouhodobě na práci, která ho zaujme. Polarizace pozornosti je základem učení.

Připravené prostředí

Pracovní místo, pomůcky, předměty k manipulaci je třeba uspořádat tak, aby umožňovaly osvojení nových poznatků samostatně, bez vnější pomoci. Je-li získání dovednosti rozloženo na tak malé kroky, které dítě může provádět bez pomoci dospělého, pak nepotřebuje dlouhý výklad, ale je schopno samostatně dojít k cíli.

Celostní učení

Člověk je jednotou tělesného a duševního. Od ostatních živých tvorů se liší duševním životem. V něm spočívá kořen svobody, aktivity, spontánnosti, možnosti samostatného a svobodného jednání. Duševní život znamená chtění, cítění, myšlení, jednání. Ovlivňuje pohyb, který však zpětně působí na duševní život. Vzájemné působení tělesné a duševní aktivity se musí promítat i do procesu učení. Nové poznatky a dovednosti se tak stávají trvalejšími.

Zkoumání nového samotným dítětem

Vede k touze po učení a pochopení okolí, využívá senzitivního období dítěte. Nepředkládáme hotové informace a vědomosti

Trojstupňová výuka

Tato metoda je vhodná zejména pro předškolní věk, případně pro plynulý přechod některých dětí do základní školy a pouze při některé učební látce. Vede k lepšímu vstěpení a zapamatování nového.

Izolace jedné vlastnosti

Základní didaktický princip pedagogiky M. Montessori. Izolovaná vlastnost musí být zřetelně vyjádřena, vzniká tak výrazný, a tím snadno postižitelný rozdíl (např. jasně červená).

V dalších úkolech je tatáž kvalita odstupňována (např. osm odstínů červené barvy). Výrazný rozdíl se postupně zmenšuje, úkoly jsou stále obtížnější, dítě při jejich plnění dosahuje větší vnímavosti a pozornosti.

Práce s chybou

Základním postupem při činnosti v předškolním vývojovém období je pokus a omyl. Dítě se učí v obou případech – v situaci omylu i v situaci správného řešení. „NE“ mu poskytuje právě tolik informací jako „ANO“. Chyba je chápána jako běžný, přirozený projev v procesu učení, jako užitečná součást řešení problémů a jako bohatý zdroj nových poznatků. Materiály a pomůcky mají být připraveny tak, aby si dítě vždy samo mohlo zkontrolovat správnost řešení, najít a opravit chybu.

Různé formy kontroly chyb:

- mechanická kontrola chyb pomocí smyslového materiálu
- kontrola chyby pomocí zdokonalené činnosti opakujícím cvičením
- kontrola chyb porovnáním vlastní práce s předlohami.

Děti nejsou za chyby trestány nebo záporně hodnoceny. Učitel nepoužívá negativní hodnocení, ale například nabídne dítěti znovu tentýž materiál, aby mělo možnost si samo všimnout svých chyb a opravit je. Jaký druh opravy chyby je zvolen, závisí na dítěti, na materiálu, na druhu cvičení a na celkové situaci ve skupině.

Práce s pochvalou

Vztah dospělého a dítěte v Montessori pedagogice a výchově předpokládá láskyplný přístup učitele ke každému dítěti. Učitel se snaží používat diferencovaně jazyk tak, aby nehodnotil a neposuzoval, ale dával přitom najevo, že dítě získalo novou dovednost nebo mu projeví náklonnost, účast.

Ocenění jako vyšší forma pochvaly je využíváno zejména u nových a nejistých dětí k navození pocitu bezpečí a jistoty. S oceněním se zachází přiměřeně proto, aby se na něm dítě nestalo závislé. Dítě má cítit sebeuspokojení z práce, kterou dělá, nedělat práci pro uspokojování představ dospělého, pro pochvalu.

Dítě je tvůrcem sebe sama

Dítě samo má rozhodující vliv na svůj vývoj svým „naprogramováním“ a vlastní aktivitou se podílí největší měrou na utváření sebe sama. Ačkoliv se vyvíjí v kontaktu s prostředím, z něhož čerpá podněty, ovlivňují ho lidé v blízkém okolí, přesto pouze ono samo určuje, které podněty, jakým způsobem a kdy ovlivní jeho jednání.

Pomoz mi, abych to dokázalo samo

Není úkolem dospělých formovat dítě, odstraňovat mu z cesty překážky, nebo jím dokonce manipulovat, ale udělat vše pro to, aby vlastními silami a svým tempem získávalo nové vědomosti a dovednosti, vrůstalo do světa, který ho obklopuje.

Ruka je nástrojem ducha

Práce rukou je základem pro pochopení věcí a jevů, rozvoj myšlení a řeči – v průběhu každého učení se musejí spojovat tělesné a duševní aktivity. Při osvojování nového učiva, při získávání nových poznatků je třeba vycházet od konkrétního poznání a manipulace s věcmi.

Principy Marie Montessori

SVOBODA A SAMOSTATNOST

Svoboda je základem pro samostatnost dítěte.

Možnost a schopnost volit podle své vůle a nést za to přiměřenou zodpovědnost.

VĚKOVÁ HETEROGENITA

Smyslem věkové heterogenity je vytvoření většího prostoru pro kooperaci dětí a vzájemné učení.

SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

V heterogenních skupinách mají děti možnost spolupracovat a komunikovat. Učí se trpělivosti a pomoci.

NORMALIZACE

Cílem normalizace je psychicky zdravé dítě, které se rozvíjí přiměřeně svým schopnostem a s tím související dobrovolná disciplína a vůle.

PŘIPRAVENÉ PROSTŘEDÍ

Věcné prostředí připravené pro aktuální senzitivní období jednotlivých dětí.

Osobnost pedagoga jako průvodce s odpovídajícím vzděláním, který je pozorovatelem a podněcovatelem volby dítěte.

TICHO A KLID

Děti se učí zklidnit své tělo i mysl, což podporuje jejich soustředěnost na práci.

Součástí nácviku ticha je i chůze po elipse (držení těla a koordinace svalů).

POHYB

Postupné zdokonalování hrubé i jemné motoriky. Pohyb je nástrojem k rozvoji myšlení, učení a paměti.

PRÁCE S CHYBOU

Chyba je vnímána jako přirozený jev v procesu učení. Materiál je navržen tak, aby dítě odhalilo chybu samo.

VI. VZDĚLÁVACÍ CÍLE

Cílem **vzdělávání dítěte** je

- maximální rozvoj jeho dovedností
- vybavit ho potřebnými kompetencemi pro další vzdělávání
- optimální rozvoj po stránce tělesné, psychické i sociální

Prostředky k dosažení cíle:

- Školní vzdělávací program
- Principy Marie Montessori
- Materiál (pomůcky M. Montessori)
- Metodické celky
- Prožitky

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

Principy a filozofie metody Marie Montessori prolínají celým souborem klíčových kompetencí

- a) princip věkové heterogenity
- b) princip svobody a samostatnosti
- c) princip vedení
- d) princip pohybu
- e) práce s chybou
- f) princip normalizace
- g) princip sociální výchovy
- h) princip rovnosti
- i) připravené prostředí
- j) senzitivní období
- k) polarizace pozornosti
- l) propojení a celistvost
- m) respektování společně vytvořených pravidel
- n) vedení dětí k sebehodnocení
- o) odpovědnost
- p) využívání všech smyslů
- q) mravní principy
- r) princip ticha a klidu
- s) sebedisciplína

Kompetence k učení

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů - získanou zkušenost uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení - má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije - klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo - učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům - odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých - pokud se mu dostává uznání a ocenění, učí se s chutí	Filosofie a principy Marie Montessori - připravené prostředí ticho a klid volný pohyb senzitivní fáze polarita pozornosti osobnost učitele samostatnost vnitřní motivace heterogenní skupiny sebedisciplína zodpovědnost za své volby svoboda volby smyslové poznávání práce s informacemi propojování učiva postup od konkrétního k abstraktnímu postup od jednoduchého ke složitějšímu práce s chybou plánování práce dítětem mravní principy učí se s chutí na základě vnitřní motivace, umí se ocenit samo, má radost ze svého výkonu
---	---

Kompetence řešení problémů

- všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem - řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého - problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadních zkušeností, fantazii a představivost - při řešení myšlenkových i praktických problémů užívá logických, matematických i empirických postupů; pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích - zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti - rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit - chápe, že vyhybat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit - nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu	komunitní kruh svobodná práce dětí zodpovědnost za své volby samostatnost vnitřní motivace přípravené prostředí práce s chybou práce s materiálem M. Montessori sebedisciplína dovednost říkat NE slovní řešení konfliktů modelové situace chybu dokáže uznat, najít a opravit
---	--

Kompetence komunikativní

- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog - dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.) - domlouvá se gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci - v běžných situacích komunikuje bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícný, iniciativní a aktivní je výhodou - ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní - průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím - dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.) - ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit; má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku	- komunitní kruh - svoboda projevu - prezentace vlastní práce - heterogenní skupiny - ticho a klid - osobnost učitele - připravené prostředí - volný pohyb - práce s informacemi - osobní plán práce - spolupráce s rodiči a MŠ - mravní principy - respekt k sobě, druhým, k prostředí - kooperace - trpělivost - spolupráce - sebedisciplína - materiál Marie Montessori - naslouchání - dotyk
--	---

Kompetence sociální a personální

- samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej - uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky - dětským způsobem projevuje citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost - ve skupině se dokáže prosadit, ale i podřít, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy - napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí - spolupodílí se na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobí se jim - při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích se chová obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout je schopno chápat, že lidé se různí a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečností - chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování	- heterogenní skupina - vnitřní motivace - ticho a klid - komunitní kruh - práce v týmu - respekt - sebedisciplína - mravní principy - práce s chybou - osobní portfolia - prezentace vlastní práce - modelové situace - společně vytvářená pravidla - slovní řešení konfliktů
--	---

Kompetence občanské a pracovní

- svoje činnosti a hry se učí plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat - dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky - odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem - chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá - má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých - zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřený aktuálnímu dění - chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevšímavost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky - má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami, i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat - spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat - uvědomuje si svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu - ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit - dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)	- komunitní kruh - mravní principy – výchova k Míru - heterogenní skupiny - integrace - respekt k druhým, sobě a k prostředí - nesoutěžení - sebedisciplína - osobnost učitele - samostatnost - svoboda - spolupráce - využívání všech smyslů - propojení – celistvost - ticho a klid - připravené prostředí - zodpovědnost - globální výchova - mravní principy - vnitřní motivace - vlastní projekty dětí - práce s chybou - vedení - polarita pozornosti - senzitivní období - počátky sebehodnocení - respektování pravidel - rovnost - výchova k lidským hodnotám
--	---

VII. VZDĚLÁVACÍ OBSAH

Montessori pomáhá dětem zvládnout praktický život, zkoumat, jak věci fungují, psát příběhy, počítat až do nekonečna, a rozumět řádu věcí kolem sebe. S využitím výše uvedených principů se snažíme dosáhnout zralé osobnosti dítěte.

Vzdělávací obsah je tvořen těmito oblastmi: Praktický život, Smyslová výchova, Jazyková výchova, Matematika a Poznáváme svět.

Každá oblast obsahuje přehled jednotlivých Montessori materiálů, které na sebe navazují tak, aby dítě plně rozvinulo svůj vývojový potenciál v daném senzitivním období.

Vzdělávací obsah chápeme v širším kontextu, proto k utváření zralé osobnosti dítěte využíváme jednotlivé pilíře vzdělávání.

Pilíře pro utváření osobnosti dítěte jsou:

- zájem o sebe i okolí
- mezilidské vztahy a výchova k míru
- koncentrace a vnitřní klid
- spolupráce s rodiči
- využití principů Marie Montessori

- Zájem o sebe i okolí

- sebeobsluha
- samostatnost
- péče o prostředí

- Mezilidské vztahy a výchova k míru

- mravní hodnoty – láska, přátelství, pravda, přijetí, ochota, pomoc
- komunikace
- „já“ – rodina – okolí
- zdvořilostní lekce

- Koncentrace a vnitřní klid

- chůze po elipse
- vnitřní ztišení
- tichý hovor
- pomalé pohyby
- podpora polarizace pozornosti
- podpora senzitivních fází

- Spolupráce s rodiči

- tematické dílny
- rodičovská odpoledne
- možnost pobytu rodičů v MŠ
- individuální konzultace

- Principy Marie Montessori

1. PRAKTICKÝ ŽIVOT

Dítě potřebuje mít praktické dovednosti a schopnosti, které mu pomohou v sebeobsluze a nezávislosti. Zdokonaluje se a žije svůj praktický život.

- Přípravná cvičení (nošení židle, rolování koberečku, otevírání a zavírání dveří, přemísťování lžice, přesypávání a přelévání, drcení, používání mycí houby, používání kapátek, skládání ubrousků, používání naběračky aj.)
- péče o vlastní osobu a své tělo (např. rámy se zapínáním, zavazování tkaniček, mytí rukou, čištění bot, cvičení se lžičkami)
- péče o okolí a společnost (prostírání stolu, zametání, leštění kovu, péče o květiny a zvířátka, utírání prachu)
- cvičení sociálních vztahů + zdvořilostní formy chování – přijetí zodpovědnosti ve skupině (potřeba sociálního kontaktu – prosba, poděkování, zdravení, naslouchání, pomoc, formulace přání, zvládnutí konfliktu slovně, vyjádření pocitů, přivítání návštěvy)
- cvičení kontroly pohybu + cvičení ticha (rovnovážná cvičení a chůze po elipse, rozvoj motoriky, koordinace ruka – oko, chvilky ticha, hry)

V těchto komplexních činnostech i ve všech ostatních jsou plněny přímé cíle – postarat se o sebe (naučit se jíst, pít, oblékat) - ty souvisejí se základními lidskými potřebami. Mnohem důležitější jsou nepřímé cíle, kdy dítě získává senzorickou zkušenost – hmatovou, vizuální a zvukovou.

Při cvičení přesypávání a přelévání pracují děti nejdříve se sypkým materiálem, s přírodninami – různá semínka, fazole, hrách, čočka, rýže atd., později s vodou. Přelévání se zpočátku provádí v průhledných skleněných nádobách, aby bylo vidět, že se jedna z nádob skutečně vyprázdní a druhá naplní. Jedná se o vědomé a záměrné přelévání – cvičení s vodou má jinou podstatu než experimentování s vodou. Dítě si vyzkouší zacházet s objemy vody, rozlévá vodu do různých nádob (široká a úzká hrdla), plní nádoby pomocí pipety nebo trychtýře, později i nádoby z neprůhledných materiálů.

Při těchto cvičeních se u dítěte rozvíjí koncentrace, výdrž, přesnost, pořádek, schopnost řídit sama sebe.

2. SMYSLOVÁ VÝCHOVA

Procvičování a zdokonalování smyslů vede k prohlubování smyslového vnímání a vytváří pevné základy pro intelektuální růst. Intelekt se formuje na základě konkrétních představ, pomocí kontaktu s prostředím a podrobným zkoumáním tohoto prostředí.

Dítě prochází cestou „**od uchopení k pochopení**“ a čím je mladší, tím má důkladněji a aktivně poznávat materiální svět a mezilidské vztahy.

Montessori materiál pro smyslovou výchovu

Vlastnosti: Izolace vlastnosti (výška, šířka, délka), ohraničení (omezení), estetické kvality, podněcování aktivity, kontrola chyb.

VÝVOJ ZÁKLADNÍCH SMYSLŮ:

Zrak

Poznávání dimenzí

- Válečky s úchyty
- Růžová věž
- Hnědé schody
- Červené tyče

Poznávání barev

- Barevné destičky
 - základní barvy
 - základní a smíšené barvy
 - odstíny barev

Poznávání tvarů

- Geometrická komoda

Hmat

Vnímání povrchů

- Hmatové desky
- Hmatové destičky
- Krabice s látkami

Vnímání hmotnosti

- Hmotnostní destičky

Vnímání teploty

- Teplotní lahvičky
- Teplotní destičky

Vnímání tlaku

- Tlakové válečky

Sluch

- Zvukové válečky
- Zvonky

Čich

- Čichové dózy s vůněmi a pachy

Chut'

- Chut'ové lahvičky

Prostorové vnímání

- Geometrická tělesa
- Třídění
- Stereognostické sáčky (tajemné sáčky)

POKROČILÝ MATERIÁL:

- Konstruktivní trojúhelníky:
 - krabice ve tvaru trojúhelníku
 - velká krabice ve tvaru šestiúhelníku
 - malá krabice ve tvaru šestiúhelníku
 - obdélníková krabice s barevnými trojúhelníky
 - obdélníková krabice s modrými trojúhelníky
- Binomická krychle
- Trinomická krychle
- Barevné válečky 4 sady
- Dekanomický čtverec
- Vrstvené tvary

PŘÍPRAVNÁ CVIČENÍ K POZNÁVÁME SVĚT

- Biologická komoda
- Botanická komoda

3. JAZYKOVÁ VÝCHOVA

Pro rozvoj slovní zásoby, kultury mluveného projevu, schopnosti vypravovat a popisovat, lze využívat různé jazykové hry a cvičení.

Materiály podporující rozvoj řeči a materiály k nácvik čtení a psaní souvisí s materiálem k oblasti poznáváme svět (kosmické výchově) a navzájem se doplňují. Se čtením, psaním začínají děti v mateřské škole a plynule pokračují s výukou jazyka v základní škole.

Čtenářská gramotnost je schopnost využívat soubor znalostí, dovedností a postojů při práci s texty v nejširším slova smyslu. Vzdělávání otevírá možnosti pro její systematický rozvoj.

Vstřícný vztah ke čtení chápeme jako základní předpoklad pro další rozvoj čtenářství a čtenářské gramotnosti. Pokud u dítěte vznikne zaujetí četbou a vytvoří se také návyk pravidelného čtení, které mu přináší zážitek z četby, zvyšuje se šance, že se jeho čtenářské dovednosti a znalosti budou rozšiřovat. Chceme, aby se z dětí stali nezávislí a přemýšliví čtenáři.

Mluvení

- Všeobecné obohacování slovní zásoby (říkadla, rozhovory, poslech četby, divadelní představení, písňe aj.)
- Barevně kódované kartičky s obrázky pro rozvoj slovní zásoby

Psaní – trénink ruky, oka a ucha

- Kovové tvary
- Hlávky – kontrasty, páry, stupňování
- Psaní
 - smírková písmena
 - pohyblivá abeceda
 - 1. krabice neseřazená písmena (růžová)
 - 2. krabice modrá písmena
 - 3. tištěná malá a velká písmena

Čtení

- Od slova k větě
- Funkce druhů slov-fyzický prožitek v tomto pořadí: podstatná jména, přídavná jména, spojky, předložky, slovesa, příslovce

- Větná analýza: podnět, přísudek, příslovečné určení, přívlastek
- Studium slov tabulky: jednotné a množné číslo, protiklady, zájmena, rýmy, synonyma, homonyma, stejný základ slova

4. MATEMATIKA

Rozpoznat vztahy matematických zákonů a použít je, jsou vlastnosti, které odlišují člověka od jiných tvorů. Podle Marie Montessori je lidský duch duchem matematickým. Lidský duch má schopnost abstrahovat, něco si představit a argumentovat. Matematický rozvoj začíná již v prenatálním období, působí od narození – ne až ve škole.

Matematická gramotnost je schopnost jedince poznat a pochopit roli, kterou hraje matematika ve světě, dělat dobře podložené úsudky a proniknout do matematiky tak, aby splňovala jeho životní potřeby jako tvořivého, zainteresovaného a přemýšlivého občana.

Principy: izolovaně kvantita, izolovaně symboly, spojení kvantity se symbolem, cvičení a upevňování naučeného, test

Matematické aspekty:

1. Rozlišení sebe a ostatního
2. Vnímání délky, šířky a výšky
3. Vnímání dimenzí
4. Porovnávání velikostí a forem
5. Experimentování

Matematika

- 1.skupina – počítání 0-10
 - 2.skupina – desítková soustava 10,100,1000
 - 3.skupina – počítání do 1000
 - 4.skupina – učení se z paměti základním úlohám
 - 5.skupina – cesta k abstrakci
 - 6.skupina – zlomky
- (s 2.skupinou běží paralelně 4.skupina, 5.skupina a 6.skupina)

1.skupina 1-10

- červenomodré tyče – úvod do kvantity
- smirkové číslice – úvod do symbolů
- číslice a tyče současně
- vřetýnka – zavedení nuly
- číslice a žetony – sudá, lichá
- hry s čísly na zapamatování

2.skupina desítková soustava

- perlový materiál úvod jednotka, desítka, stovka, tisícovka
- úvod do symbolů 1,10,100,1000
- spojení kvantity a symbolů hra devítek
- sčítání statické a dynamické
- odčítání statické a dynamické
- násobení
- dělení beze zbytku a se zbytkem
- známková hra přesahuje do ZŠ

- bodová hra přesahuje do ZŠ
- textové úlohy přesahují do ZŠ

3.skupina počítání do 1000

- korálkové schody
- Sequinova tabulka č.1 číslice 11 - 19
- Sequinova tabulka č.2 číslice 11 - 99
- stovkový a tisícový řetěz
- velká police s řetězy

4.skupina počítání základních úloh

- **sčítání** - hra na hada, pásové sčítání, tabulky pro sčítání, kontrolní karty; **odčítání**: hra na hada, pásové odčítání, tabulky pro odčítání, kontrolní karty
- **násobení** - krabice s barevným a zlatým perlovým materiálem, deska pro násobení, tabulky pro násobení, kontrolní tabulky
- **dělení** - deska na dělení, tabulka na dělení, kontrolní tabulka

5.skupina od konkrétního k abstraktnímu

- malé počítadlo – příprava na písemné sčítání, odčítání čtyřmístných čísel lze i násobit
- hierarchie čísel – smyslová představa o kvantitě od 1 do 1 000 000
- velké počítadlo – příprava na písemné sčítání, odčítání sedmimístných čísel
- krátké a dlouhé dělení – dělenec může být sedmimístný, dělitel až čtyřmístný
- šachovnice násobení – násobenec sedmimístný, násobitel až čtyřmístný

6.skupina zlomky

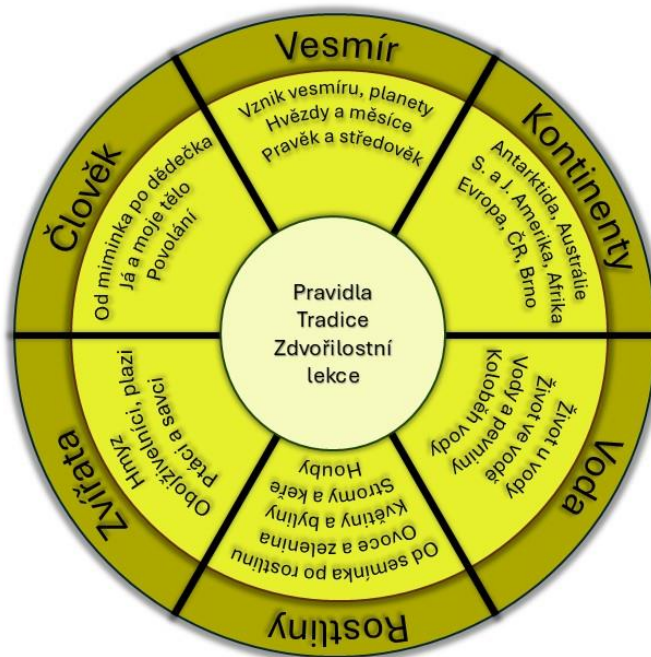
- senzomotorická práce se zlomky
- počítání se zlomky

5. POZNÁVÁME SVĚT (KOSMICKÁ VÝCHOVA)

Poznáváme svět v našem pojetí představuje integraci témat z biologie, zoologie, botaniky, zeměpisu, času a historie, informace o vědě, technice a umění, fyzice a chemii, živé a neživé přírody. Součástí jsou také dovednosti pohybové, hudební, pracovní a výtvarné, patří sem také témata společenská.

Není důležité, aby se děti naučily vše, co existuje, ale mají mít tolik času, aby se mohly do jednotlivých oblastí ponořit.

V rámci oblasti Poznáváme svět tvoříme dlouhodobé tematické celky vycházející ze zájmů dětí a aktuálního dění. Tyto celky se střídají v tříletém cyklu, takže dítě během docházky projde všechna hlavní témata. Volba podtémat reflektuje zájem dětí a aktuální dění.

Vzdělávání v oblasti Poznáváme svět využívá níže uvedených celků s příslušným Montessori materiálem.

Živá a neživá příroda

1. konkrétní zkušenost
2. třídění
3. párování
4. části
5. vývoj

- živé, nikdy živé
- plave, neplave – pokusy – rozpouštění, lom světla, skupenství vody aj.
- magnetické, nemagnetické – pokusy
- Sluneční hra – rostliny, komoda, listy, plody, květiny, stromy, keře, byliny
- domácí zvířata
- rodiny zvířat na statku
- zvířata – obratlovci – obojživelníci, ptáci, savci, plazi
- hmyz
- lidové zvyky a tradice
- a jiné

Zeměpis

- vzduch, voda, země
- globus č.1
- globus č.2
- modelínová koule
- zmenšování
- mapa polokoulí
- krabice ke kontinentům
- Sluneční soustava
- mapy a stojací vlajky
- modely pro zeměpisné pojmy
- vlajky
- pohyb země
- vrstvy Země
- mapa ČR
- pohoří a nížiny
- naše město
- okolí našeho města
- hlavní město Praha
- hrady a zámky

Čas a dějiny

- hry na chápaní času
- vnímání delších časových úseků
- hry na posloupnosti
- hra s věky členů rodiny
- linka života
- hodiny
- časová linie
- den a noc
- roční období
- fáze měsíce

Umění

- výtvarné činnosti
- pracovní činnosti
- hudební činnosti
- taneční činnosti
- dějiny umění
- kultura národů

Pohyb

- pohybová výchova v tělocvičně, ve třídě, v přírodě
- rovnovážná cvičení na elipse
- výlety

- na pobočce Bzenecká Lesní herna
- dětské lidové tance
- kurzy lyžování, bruslení, plavání pro děti od 4 let jedenkrát ročně dle pobočky
- školka v přírodě

VIII. VZDĚLÁVACÍ OBLASTI

Vzdělávací oblasti dle RVP PV propojujeme s Montessori vzdělávacím obsahem. Výstupem je naplnění vzdělávacích cílů a kompetencí.

<u>DÍTĚ A JEHO TĚLO</u> -biologické cíle	
Dílčí vzdělávací cíle - uvědomění si vlastního těla - rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsah pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládnutí pohybového aparátu a tělesných funkcí - rozvoj a užívání všech smyslů - rozvoj fyzické i psychické zdatnosti - osvojení si věku přiměřených praktických dovedností - osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě - osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí - vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu	Tělesná výchova, pobyt venku Praktický život Principy Marie Montessori Koncentrace a vnitřní klid Smyslový materiál Výchova k Míru Poznáváme svět

DÍTĚ A JEHO POSYCHIKA – psychologické cíle

Tato oblast zahrnuje tři „podoblasti“

Jazyk a řeč,

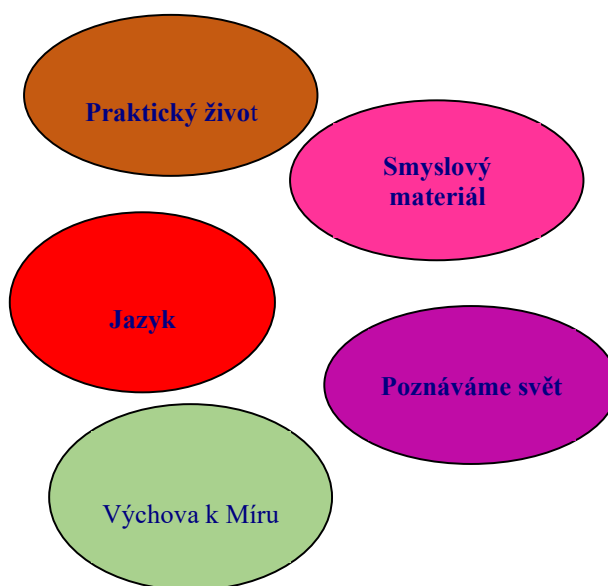
Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace,

Sebepojetí, city a vůle.

JAZYK A ŘEČ

Dílčí vzdělávací cíle

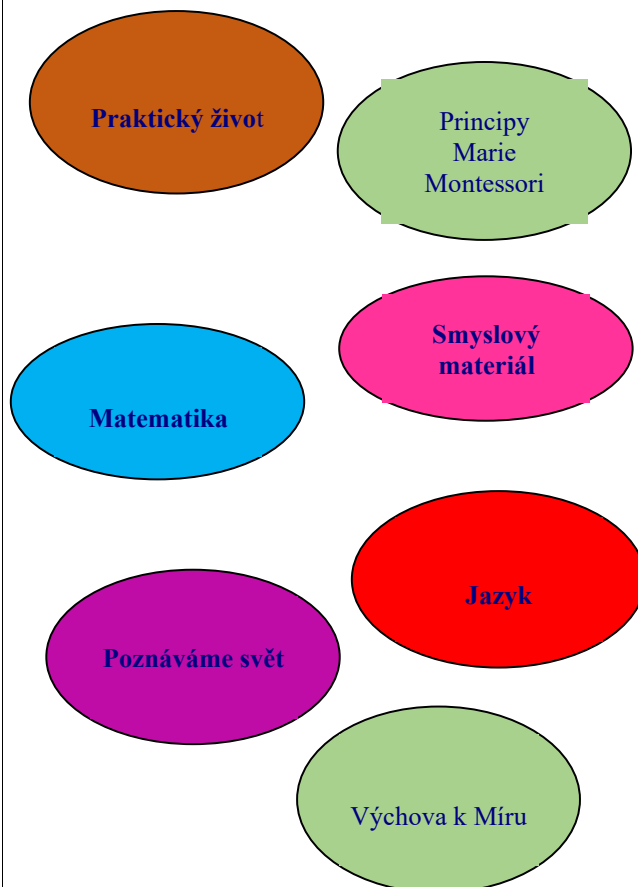
- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)
- rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu
- osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)

POZNÁVACÍ SCHOPNOSTI A FUNKCE, PŘEDSTAVIVOST A FANTAZIE, MYŠLENKOVÉ OPERACE

Dílčí vzdělávací cíle

- rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie
- rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)
- posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)
- vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení
- osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla)
- vytváření základů pro práci s informacemi

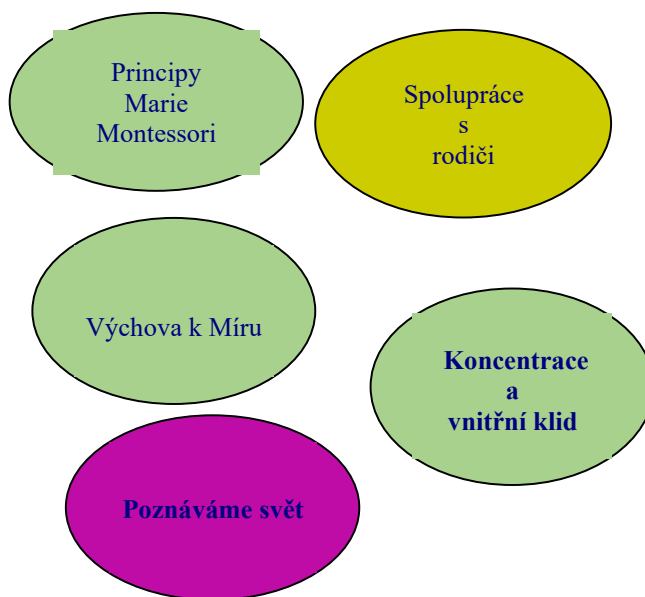

SEBEPOJETÍ, CITY, VŮLE

Dílčí vzdělávací cíle

- poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti)
- získání relativní citové samostatnosti
- rozvoj schopnosti sebeovládání
- rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat
- rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit
- rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání
- získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci

Pobyt venku, komunitní kruh, narozeninová elipsa

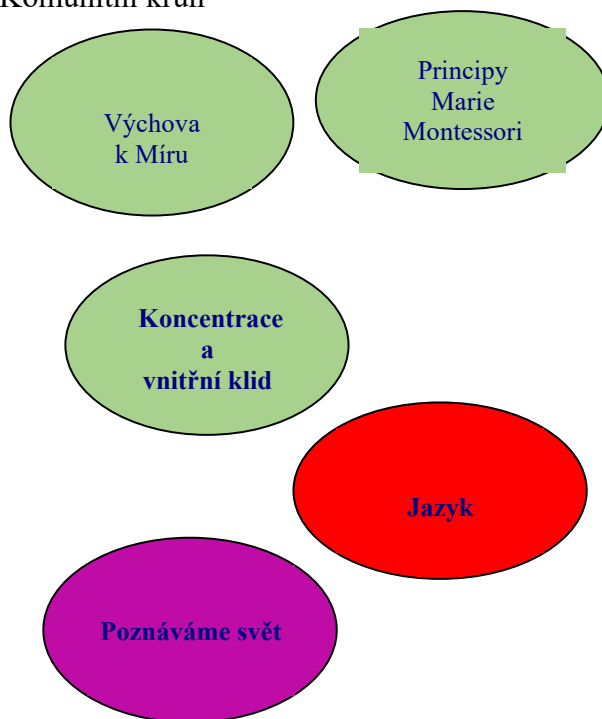

DÍTĚ A TEN DRUHÝ – interpersonální cíle

Dílčí vzdělávací cíle

- seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému
- osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem
- posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.)
- vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)
- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních
- rozvoj kooperativních dovedností
- ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými

Komunitní kruh

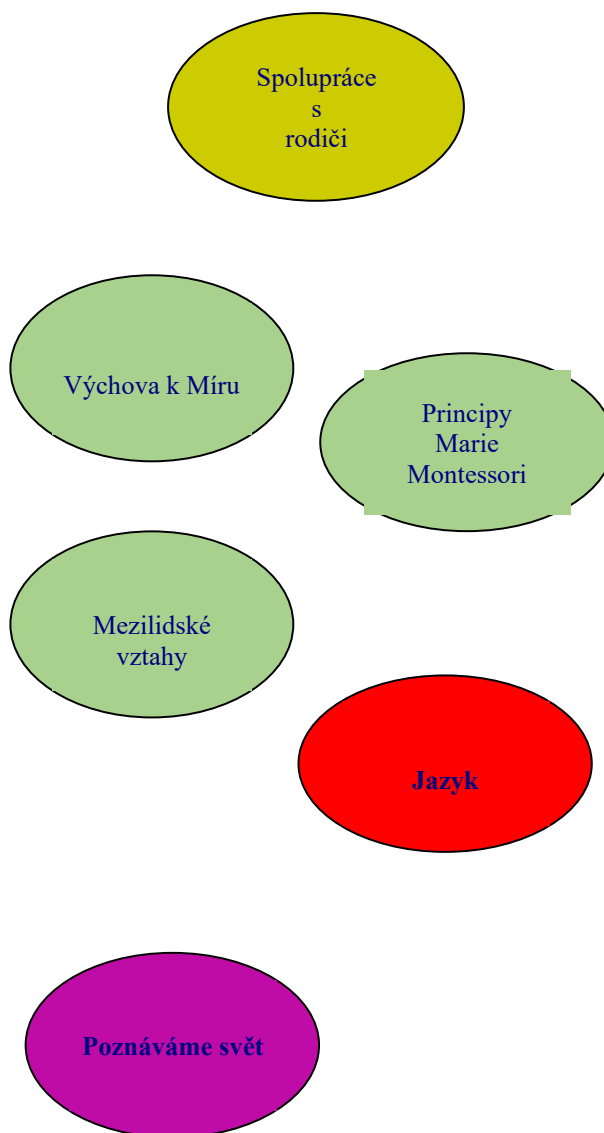

DÍTĚ A SPOLEČNOST – sociálně- kulturní cíle

Dílčí vzdělávací cíle

- poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí, porozumění základním projevům neverbální komunikace obvyklým v tomto prostředí
- rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané
- rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevovat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny
- vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách
- seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije
- vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností
- vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat
- rozvoj společenského i estetického vkusu

Komunitní kruh

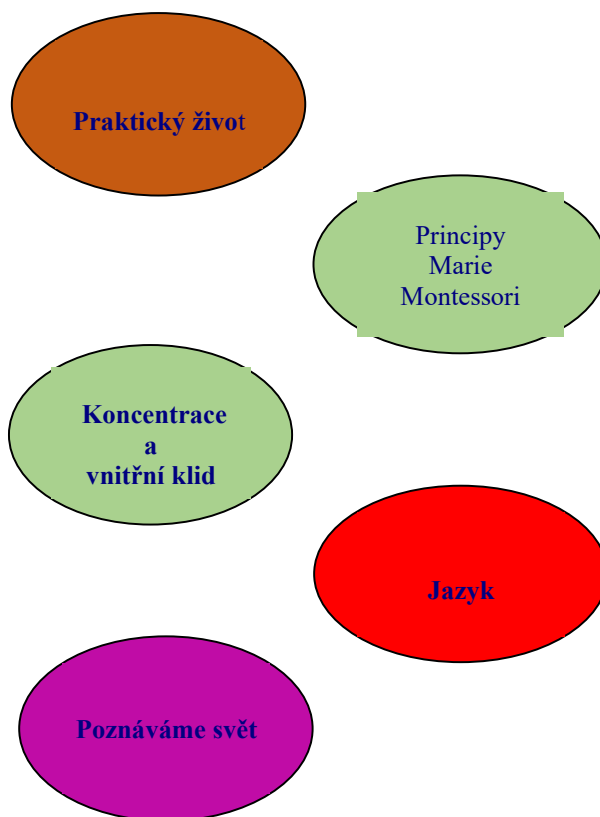

DÍTĚ A SVĚT – enviromentální cíle

Dílčí vzdělávací cíle

- seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu
- vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách
- poznávání jiných kultur
- pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit
- osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy
- rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách
- rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám
- vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, s živou a neživou přírodou, lidmi, společnostmi, planetou Zemí

Pobyt venku, environmentální výchova v rámci Kosmické výchovy

IX. EVALUAČNÍ SYSTÉM

Bude začleněna do kontrolního systému jako jedna z jeho částí.

Evaluace zahrnuje tyto oblasti:

1. Personální
2. Vzdělávání
3. Prostředí
4. Komunikace
5. Ostatní subjekty

Ad 1) Evaluace personální oblasti

a) Sebeevaluace zaměstnance

Využívá sebeevaluační dotazník, který zahrnuje jak otázky na pedagogickou práci, tak na plnění dalších úkolů, a zhodnocení sebe samého v přístupu a nastavení osobnosti. Tento dotazník je součástí hodnotícího pohovoru se zaměstnancem.

Termín: duben

b) DVPP

Hodnocení oblasti dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků – vedoucí při pohovoru projde se zaměstnancem plán DVPP, a zhodnotí jeho plnění.

Na konci pohovoru společně plán zaktualizují pro další rok.

c) Hodnotící pohovor

Vedoucí pobočky vede osobní pohovor se zaměstnancem, kde projdou sebeevaluační dotazník a dotazník hodnocení zaměstnance od vedoucího pracovníka.

Cílem je zhodnotit práci v uplynulém roce, nastavit priority pro další rok, případně se od toho odvíjí prodloužení pracovní smlouvy. V tomto pohovoru se také ukážou silné a slabé stránky, které určují další vzdělávání pracovníka.

Termín: květen

Výstupem je aktualizace DVPP a sebeevaluační dotazníky, které budou zakládány do personální dokumentace. Výše popsané body platí obdobně pro vedoucí poboček pro pohovor s ředitelkou organizace a pohovor ředitelky a jednatelky organizace.

Ad 2) Evaluace vzdělávání

Hodnocení jednotlivých tematických celků.

Portfolio dítěte – diagnostika a výstupy z jednotlivých tematických celků, včetně pozorování.

Ad 3) Evaluace prostředí

a) Evaluace samotného prostředí

Budova, zahrada, vybavení. Vedoucí pobočky projde svěřené prostory a zhodnotí stav přes evaluační dotazník – výmalba, opotřebovanost nábytku, podlahové krytiny, funkčnost osvětlení, opotřebování a funkčnost sociálních zařízení, vybavení kuchyně, okna a dveře z hlediska bezpečnosti, funkčnost zabezpečovacího systému, opotřebení a funkčnost herních prvků na zahradě, výměna písku.

b) Evaluace pomůcek

S pomocí třídních učitelů projde vybavení tříd z hlediska Montessori pomůcek – kompletnost, opotřebovanost, chybějící pomůcky, které je potřeba dokoupit, další pomůcky a výtvarný materiál. Výstupem je evaluační dotazník, který ukáže, co je potřeba během prázdnin obnovit, tak, aby bylo prostředí připraveno na nový školní rok.

Druhým výstupem je inventarizace – přehled majetku. Zjistí se tak, zda je vše řádně evidováno. Inventarizace se odesílá na sekretariát školy.

Termín: červen

Ad 4) Evaluace komunikace

Slouží ke kontrole spisové a archivační služby

Ve spisové službě se zkontroluje evidence komunikace se státními orgány a rodiči, pokud je řešen konkrétní problém. Případně jiné důležité dokumenty.

Archivní služba – kontrola dokumentace připravené k archivaci z hlediska kompletnosti povinné dokumentace určené do archivu a z hlediska správného označení. Kontrola proběhne na úrovni vedoucí pobočky a vedoucí sekretariátu. Následně je dokumentace uložena do archivu.

Termín: červenec-srpen

Ad 5) Evaluace ostatních subjektů

Je zhodnocením spolupráce s ostatními subjekty – rodiči, městskou částí, jinou vzdělávací organizací. Evaluace proběhne přes evaluační dotazník pro rodiče – krátký dotazník o spokojenosti a případnými návrhy ze strany rodičů – v oblasti vzdělávání, v oblasti vybavení, v oblasti komunikace s nimi, v oblasti akcí.

A druhým nástrojem pro vedoucího pracovníka je evaluační checklist – zhodnocení spolupráce s konkrétními subjekty dané pobočky.

Termín: červen

Poznátky z evaluace jednotlivých oblastí slouží ke zhodnocení stávajícího stavu za uplynulý rok – výstupem je hodnocení do výroční zprávy, které vedoucí pobočky zašle do 30.6. ředitelce školy.

Kontrola položek nutných pro výroční zprávu přes checklist.

Dalším využitím evaluace jako nástroje řízení a vedení jednotlivých částí organizace.

Výstupy v bodech 2–4 budou ukládány do jednoho šanonu s oddělenými kalendářními roky, čímž budou výstupy na jednom místě v případě potřeby srovnávání, či vyhledání informací.

Seznam příloh:

- dotazník sebeevaluce
- evaluační dotazník
- prostředí/pomůcky
- checklist kontroly spisové a archivační služby (přehled ukládané povinné dokumentace)
- evaluační dotazník pro rodiče
- checklist jednotlivých položek pro podklad výroční zprávy

